

Προτεινόμενα θέματα/έννοιες για συζήτηση και Θεματικοί τομείς

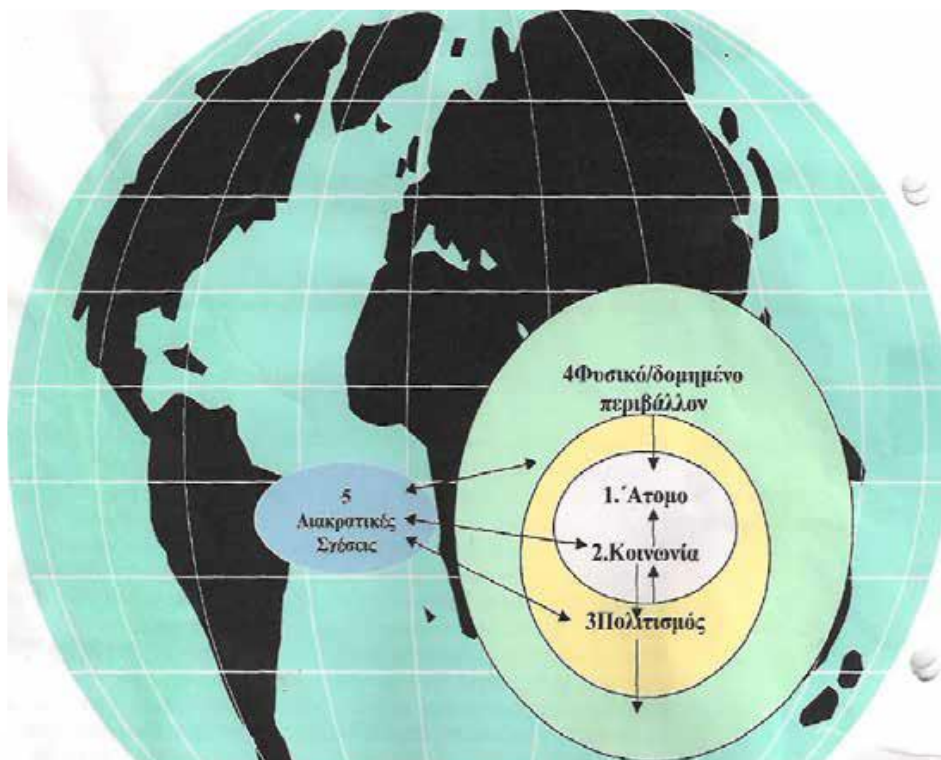
Α' τάξη	Β' τάξη	Γ' τάξη	
Γλώσσα-λόγος	Λακωνικότητα	Ανώτατη	Μητρότητα-γονεϊκή
Προφορικός και	Κριτική	εκπαίδευση	ευθύνη
γραπτός λόγος	Αυτοκριτική	Το δίκαιο της πυγμής	Η γλώσσα της
Γλωσσομάθεια	Αυτοέλεγχος	Κράτος και	εξουσίας και της
Αναλφαβητισμός	Αυτογνωσία	Νεοέλληνες	παιδείας
Γλωσσικό ζήτημα	Εργασία-επάγγελμα-	Ανθρώπινα	Εθνική αγωγή
Λεξιπενία	τηλεργασία	δικαιώματα	Ιστορία
Η γλώσσα των νέων	Εξειδίκευση	Οικουμενική	Ανθρωπισμός
Greeklish	Επαγγελματικός	διακήρυξη	Εθνισμός -
Νέοι-εφηβεία	προσανατολισμός	ΟΗΕ	πατριωτισμός
Γ' ηλικία	Ανεργία	Η γλώσσα της	Εθνικισμός
Υγεία-διατροφή	Διαφήμιση	εξουσίας	Μεσσιανισμός
Φιλία-έρωτας	Υπερκατανάλωση-	Διαφήμιση	Ολοκληρωτισμός
Αμφισβήτηση	Αλλοτρίωση	Ευρωπαϊκή Ένωση	Ελευθερία
Χάσμα γενεών	Παιδεία-δάσκαλος	Ελλάδα και Ευρώπη	Η παιδεία του
Διάλογος	Εκπαίδευση	Ευρωπαϊκή	ελληνικού λαού
Μιμητισμός	Πληροφόρηση-	διάσταση της	Προστασία του
Πρότυπα -είδωλα-	Παραπληροφόρηση	εκπαίδευσης	περιβάλλοντος
μόδα	Δημοσιογραφία	Θανατική ποινή	Περιβαλλοντική
Ελεύθερος χρόνος	κώδικας	Επιστήμονες	εκπαίδευση
Ψυχαγωγία	δημοσιογραφικής	Μαζοποίηση	Πνευματικός
Αθλητισμός	δεοντολογίας	Εξανδραποδισμός	άνθρωπος
Αστείο-κωμικό	τηλεόραση	Τεχνολογία	Τουρισμός -
Γέλιο	Internet	Λογοτεχνία	αγροτουρισμός
	Ψυχαγωγία-	Μνημεία -	Σχολικές εκδρομές
	ελεύθερος χρόνος	εκπαίδευση	Μετανάστευση
	Ριάλιτι	Ο σεβασμός της	Εθελοντισμός
	Βιβλίο	ζωής	Ελληνική φύση
	Τέχνη	Ποδόσφαιρο και	Ελληνισμός
	Καλλιτέχνης	ομαδικά παιχνίδια	Παράδοση
	Κριτική της τέχνης-	Χρήσεις των	Παγκοσμιοποίηση
	κριτικός	μνημείων	Οικουμενισμός
	Σtereότυπα-	Δημοκρατία -	(υγιής - νοσηρός)
	προκαταλήψεις	λαϊκότητα	Τρομοκρατία
	Ρατσισμός	Λαϊκισμός	Πόλεμος - πυρηνική
		Κλωνοποίηση	ενέργεια
		Γενετική - βιοηθική	Ειρήνη
		Πληροφορική και	
		εκπαίδευση	
		Internet	

μαρία κάππου

φιλόλογος - συγγραφέας

Τα προτεινόμενα θέματα σχετίζονται με τον άνθρωπο και τους παράγοντες που διαμορφώνουν την προσωπικότητά του τη συμπεριφορά του και την ποιότητα της ζωής του.

Εννοιολογικές διευκρινίσεις

Σύμφωνα με τα πορίσματα της ψυχολογία και της κοινωνιολογίας κάθε χαρακτηριστικό της ανθρώπινης συμπεριφοράς (θετικής ή αρνητικής) είναι αποτέλεσμα της συνεχούς αλληλεπίδρασης του **γενετικού** παράγοντα και του **περιβαλλοντικού**, δηλαδή των περιβαλλοντικών συνθηκών

Γενετικός είναι ο παράγοντας που προικοδοτεί την ανθρώπινη ύπαρξη με ορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης. Ο γενετικός κώδικας προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά που κληρονομεί ο άνθρωπος από τους γεννήτορές του (**βιολογικά, πνευματικά, ψυχικά**) Τα εξωτερικά χαρακτηριστικά όπως π.χ. το ύψος, το χρώμα των μαλλιών ,των ματιών και του δέρματος, η σωματική διάπλαση αλλά και τα εσωτερικά χαρακτηριστικά όπως η νοημοσύνη, ο ψυχισμός, η ιδιοσυγκρασία αποτελούν παράγοντες κληρονομικούς που προσδιορίζουν την εξέλιξη του ανθρώπου, αφού πιθανά χαρίσματα (κλίσεις, ταλέντα κ.λπ.) ή μειονεξίες (π.χ. σωματική αναπηρία, ασθένειες, διανοητική υστέρηση κ.λπ.) επηρεάζουν τις δυνατότητες εξέλιξης του ανθρώπου και την ποιότητα της ζωής του. Ο γενετικός παράγοντας, λοιπόν, προικοδοτεί το άτομο με συγκεκριμένες δυνατότητες, **όχι όμως με ικανότητες.**

Το περιβάλλον (**φυσικό, κοινωνικό, πολιτισμικό**) είναι εκείνο που μπορεί να μετατρέψει τις δυνατότητες με τις οποίες γεννιέται ένας άνθρωπος σε ικανότητες ,αφού η προσωπικότητα και η συμπεριφορά κάθε ατόμου είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης των κληρονομικών δυνατοτήτων αλλά και των ερεθισμάτων που δέχεται το άτομο από το φυσικό και κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον του . Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες προσδιορίζουν **το βιοτικό επίπεδο και την ποιότητα ζωής του ανθρώπου.**

Ποιότητα ζωής: με τον όρο ποιότητα, σε επίπεδο ανθρώπινης ζωής, νοείται η ύπαρξη υλικών αγαθών, το ανώτερο βιοτικό επίπεδο σε συνδυασμό με ένα ανώτερο επίπεδο πολιτιστικό, πνευματικό και ηθικό επίπεδο. Πρόκειται για έννοια-φράση με μεγάλο πλάτος, αφού περιλαμβάνει όλες τις πλευρές της ανθρώπινης ζωής, βιοτικό επίπεδο, φυσικό περιβάλλον, ευνοϊκό κοινωνικό περιβάλλον (εργασία, υγεία-περίθαλψη, κοινωνική πρόνοια, παιδεία, ψυχαγωγία, ελεύθερο χρόνο κ.λπ.), προαγωγή της επιστήμης και της τέχνης, ύπαρξη ευνομίας και ήρεμης κοινωνικής ζωής, ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων κ.λπ

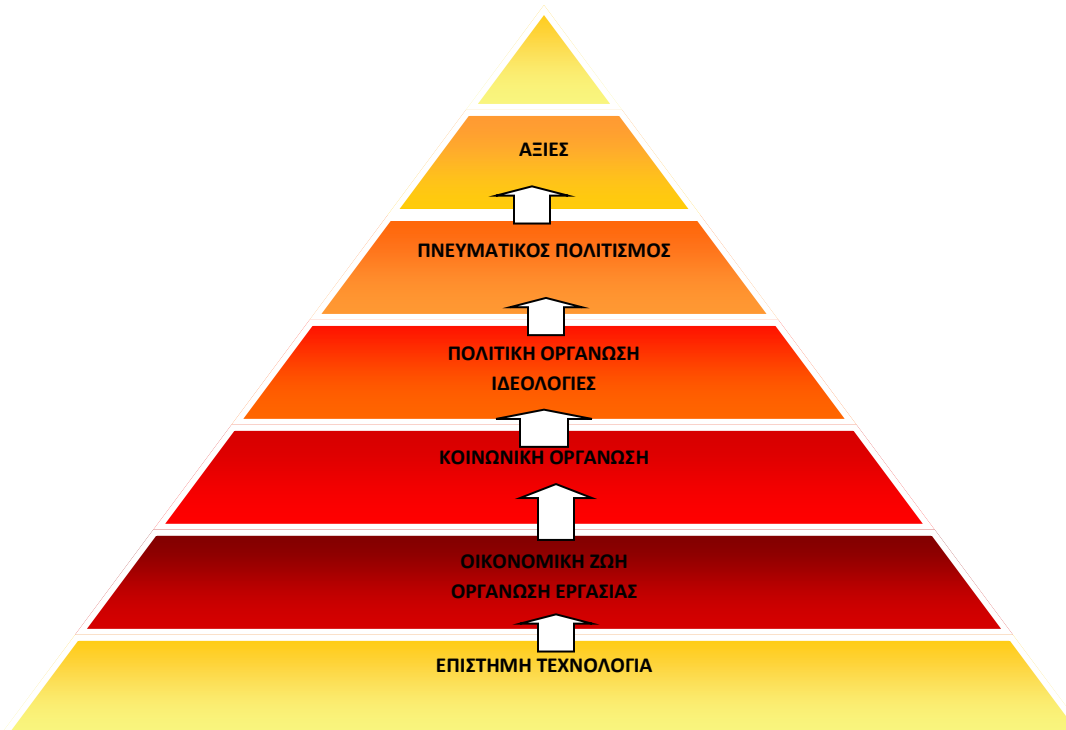
Βιοτικό επίπεδο: ο βαθμός κοινωνικής, ηθικής, πνευματικής ανάπτυξης μιας κοινωνίας. Ο όρος αναφέρεται στη δυνατότητα ικανοποίησης των βασικών αλλά και των πολιτιστικών αναγκών του ανθρώπου, αφού χωρίς τα απαραίτητα υλικά μέσα δεν μπορεί ο άνθρωπος να απολαμβάνει τα πολιτισμικά αγαθά.

Ευημερία: η αφθονία των αγαθών που αποτελούν βασική προϋπόθεση για μια άνετη και αξιοπρεπή διαβίωση.

Ο ρόλος της επιστήμης και της τεχνολογίας στην εξέλιξη του πολιτισμού

Επιστήμη και τεχνολογία δεν είναι ταυτόσημες έννοιες, είναι όμως αλληλένδετες διότι η επιστήμη διακρίνεται στην **καθαρή έρευνα** και στην **εφαρμοσμένη επιστήμη** που είναι η τεχνολογία. Και αυτό συμβαίνει γιατί η γνώση δεν μπορεί να νοηθεί χωρίς την πράξη, χωρίς την εφαρμογή της δηλαδή στη ζωή του ανθρώπου

Κινητήρια δύναμη της εξέλιξης αποτελεί η επιστημονική γνώση και οι εφαρμογές της δηλ. η τεχνολογία. Όταν παρατηρείται μεταβολή στην επιστήμη και την τεχνολογία επηρεάζεται η υλική βάση του πολιτισμού και εν συνεχεία προκαλούνται αλλαγές και στο εποικοδόμημα δηλ. διαμόρφωση νέων οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων που επηρεάζουν με τη σειρά τους τον ηθικοπνευματικό πολιτισμό

Είναι αναγκαίο να διαθέτουμε γενικές γνώσεις για τον Κόσμο, την εποχή μας και τον Άνθρωπο, γιατί τα θέματα που προτείνονται για συζήτηση σε κάθε τάξη σχετίζονται άμεσα

με τους περιβαλλοντικούς παράγοντες

που επηρεάζουν την προσωπικότητα και την ποιότητα ζωής των ανθρώπων και των λαών

Εποχικό περιβάλλον Νέες τεχνολογίες και τεχνητή νοημοσύνη Δίκτυο κειμένων-γλωσσάρι
<u>Φυσικό περιβάλλον</u> Φυσικοί πόροι <u>Οικονομία</u> Αγαθά Δομημένο περιβάλλον Δίκτυο κειμένων-γλωσσάρι
<u>Κοινωνικό περιβάλλον</u> Κοινωνικές ομάδες Κοινωνικοποίηση Δίκτυο κειμένων-γλωσσάρι
<u>Στοιχεία του πολιτισμού</u> <u>Κοινωνικές αξίες</u> Πολυπολιτισμικότητα Δίκτυο κειμένων-γλωσσάρι
Ελλάδα-Ελληνισμός Ιστορικά στοιχεία Ελλάδα-Ευρώπη-Κόσμος Δίκτυο κειμένων-γλωσσάρι
Παγκόσμια κοινωνία <u>Παγκοσμιοποίηση</u> της οικονομίας Διεθνείς οργανισμοί Δίκτυο κειμένων-γλωσσάρι
<u>Διεθνής συνεργασία</u> Παράγοντες γεωπολιτικής θέσης Διεθνείς οργανισμοί Δίκτυο κειμένων-γλωσσάρι

1.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΑΝΑΓΚΕΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

2.

ΛΑΟΙ-ΧΩΡΕΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ
ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΣΗ
ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΙΣΧΥΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΥΓΚΥΡΙΕΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Ελλάδα-Ελληνισμός-αρχαιότητα

15^{ος} αι.-20^{ος} αι.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Περίοδοι ηλικίας Διαφορές (χαρακτηριστικά και ανάγκες)	<u>Νέοι-εφηβεία-Γενιές-η γενιά Z</u> Γ' ηλικία	A A
Βιολογικές ανάγκες Σωματική υγεία Ψυχική υγεία	Διατροφή Άνθρωποι με ειδικές ανάγκες Γέλιο-κωμικό, αστείο	A
Ζητήματα ταυτότητας -Ατομικότητα -Φύλου -Κοινωνική ταυτότητα	Κριτική-Αυτοκριτική Αυτογνωσία Αυτοέλεγχος Μιμητισμός Κοινωνικός κομφορμισμός- Μαζοποίηση	B B B A Γ
Προσωπική ζωή Σχέσεις <u>Κοινωνικό περιβάλλον-κοινωνικοποίηση</u> Ένταξη σε κοινωνικές ομάδες	Οικογένεια Φιλία Αγάπη Έρωτας Χάσμα γενεών	A A A A
Επικοινωνία Γλωσσική επικοινωνία	Προφορικός και γραπτός λόγος Γλώσσα-λόγος Η γλώσσα των νέων Greeklish Αναλφαβητισμός (οργανικός και λειτουργικός) Ψηφιακός αναλφαβητισμός Λεξιπενία Γλωσσικό ζήτημα Γλωσσομάθεια -πολυγλωσσία Διάλογος	A A A A A A A A A

Δραστηριότητες	Ψυχαγωγία	A
	Ριάλιτι ≠ ιδιωτικότητα	B
	Τουρισμός-μαζικός-αγροτουρισμός-εναλλακτικές μορφές τουρισμού	Γ
Διαχείριση του ελεύθερου χρόνου	Πεζοπορία, ορειβασία και αθλήματα στη φύση	
	Εκδρομές	
	Αθλητισμός (παρακολούθηση και συμμετοχή)	A
	Παιχνίδια	
	Παρακολούθηση σεμιναρίων για βελτίωση δεξιοτήτων και κατάκτηση νέων γνώσεων	
	Εθελοντισμός	Γ
	Συμμετοχή σε διάφορες ομάδες	Γ
	Περιβαλλοντικής δράσης	
	Δασοπροστασία	
	Πυρόσβεση	
	Καλλιτεχνικές δραστηριότητες (μουσική, κινηματογράφος, θέατρο, χορός, λέσχες ανάγνωσης)	
	Πολιτικά κόμματα, κινήματα	
	Προσφορά σε αστέγους, κοινωνική κουζίνα	
	Παρέα σε ηλικιωμένους	
	Υιοθεσία μνημείων	Γ
	Καταγραφή προφορικής ιστορίας/μαρτυριών	
	Ανάγνωση βιβλίων	
	Συγγραφική δράση-δημιουργική γραφή	
	Υποστήριξη ασθενών που είναι μόνοι	
	Δημιουργική απασχόληση παιδιών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων	

Στάσεις ζωής-συμπεριφορές-ηθική

<p>Ατομικό και κοινωνικό συμφέρον <u>Βλέπε άνθρωπος</u> σελ. 16</p>	<p>Ατομικισμός, εγωκεντρισμός, κυνικότητα, πλεονεξία κ.λπ. Ναρκισσισμός ≠ Συλλογικό πνεύμα, υπευθυνότητα, ευσυνειδησία, αλληλεγγύη κ.λπ.</p>	<p>ΑΒΓ</p>
<p>Κοινωνικός ρόλος</p>	<p>Δάσκαλος Δημοσιογραφία-κώδικας δημοσιογραφικής δεοντολογίας Καλλιτέχνης Κριτική της τέχνης-κριτικός Μητρότητα-γονεϊκή ευθύνη Πνευματικός άνθρωπος Επιστήμονες</p>	<p>Β Β Β Β Γ Γ Γ Γ</p>
<p>Πρότυπα-μόδα-influencers</p>	<p>Μαζοποίηση Μιμητισμός Κοινωνικός κομφορμισμός</p>	<p>Α και Γ</p>

Συνθήκες διαβίωσης-τρόπος ζωής και στάσεις ζωής

<p><u>Τεχνολογία-4^η Βιομηχανική επανάσταση</u></p> <p>Πληροφορική -διαδίκτυο Κινητά-έξυπνα κινητά Ενημέρωση-πληροφόρηση Παραδοσιακά ΜΜΕ- ΜΚΔ (μέσα κοινωνικής δικτύωσης) Κλωνοποίηση-γενετική Αναβαθμισμένος άνθρωπος Πυρηνική ενέργεια</p>	<p>Εφαρμογές → θετικά και αρνητικά αποτελέσματα στη ζωή των ανθρώπων</p> <p>Δημοσιογραφική δεοντολογία</p> <p>Βιοηθική, Βιοπολιτική</p> <p>Θετικά-αρνητικά-Ενεργειακή κρίση</p> <p>Στάσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο κοινωνικός ρόλος του επιστήμονα • Τεχνοκρατικό πνεύμα-τεχνοκρατία • Ανθρωποκεντρική αντίληψη • Στάση πολιτείας • Τα άτομα 	<p>ΑΒΓ</p>
--	--	------------

<p><u>Γνώση και εκπαίδευση</u> Παιδεία <u>Εκπαιδευτικοί θεσμοί</u> Εκπαίδευση Ανθρωπιστική και τεχνοκρατική εκπαίδευση Επαγγελματική εκπαίδευση Περιβαλλοντική εκπαίδευση Κοινωνική και πολιτική Αγωγή Αισθητική αγωγή Σχολικές εκδρομές Επαγγελματικός προσανατολισμός Ανώτατη Εκπαίδευση Εξ αποστάσεως εκπαίδευση ΤΠΕ και εκπαίδευση Εθνική αγωγή Ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης Διαπολιτισμική εκπαίδευση Δια βίου εκπαίδευση Βιβλίο Λογοτεχνία</p>	<p>Σκοποί-μέσα-αποτελέσματα Στάσεις πολιτείας, κοινωνίας, μαθητών Αδιαφορία για ουσιαστική μόρφωση Χρησιμοθηρική γνώση</p>	<p>Β,Γ</p>
<p>Επαγγελματική ζωή Αλλοτρίωση</p>	<p>Εργασία και συνθήκες εργασίας Νέες τεχνολογίες και εργασία Το μέλλον της εργασίας Ανεργία Κριτήρια επιλογής επαγγέλματος Εξειδίκευση-αλλοτρίωση Επάγγελμα-τηλεργασία Ημιαπασχόληση Ετεροαπασχόληση Brain-drain≠brain gain Mobbing</p>	<p>Β Β Β Γ Γ</p>

<p>Υλικά αγαθά-διαφήμιση Πνευματικά αγαθά (γνώση, τέχνες, βιβλίο κ.λπ.)</p>	<p>Καταναλωτισμός-υπερκαταναλωτισμός</p> <p>Αδιαφορία</p> <p>Μαζική κουλτούρα</p>	<p>Γ</p>
<p>Κοινωνικές σχέσεις Οικουμενική διακήρυξη-ανθρώπινα δικαιώματα <u>Πολυπολιτισμές κοινωνίες</u> Μέλη διαφορετικών κοινωνικών ομάδων ή αντιλήψεων κ.λπ</p>	<p>Στερεότυπα-προκαταλήψεις≠</p> <p>Ανεκτικότητα</p> <p>Ρατσισμός</p> <p>Φανατισμός (θρησκευτικός, πολιτικός, οπαδισμός)</p> <p>Έμφυλες διακρίσεις- γυναικοκτονία</p> <p>Παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων</p> <p>Βία-μορφές βίας</p> <p>Φασισμός</p> <p>≠</p> <p>Ανθρωπισμός/ουμανισμός, Αλληλεγγύη, Συνεργασία, ομοψυχία, σεβασμός των συνανθρώπων, ενσυναίσθηση</p>	<p>Β, Γ</p>
<p><u>Πατρίδα-έθνος</u></p> <p><u>Φυσικό Περιβάλλον</u></p> <p>Δομημένο περιβάλλον Μουσεία, Μνημεία Ιστορία, Παρελθόν Παράδοση</p>	<p>Πατριωτισμός-φιλοπατρία</p> <p>Εθνικισμός≠ οικουμενικό πνεύμα</p> <p>Αδιαφορία-αλόγιστη εκμετάλλευση-Οικολογικό πρόβλημα</p> <p>Οικολογική συνείδηση-δράσεις</p> <p>Διατροφή και οικολογικό αποτύπωμα</p> <p>Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας</p> <p>Εναλλακτικά μέσα μεταφοράς</p> <p>Αδιαφορία-βανδαλισμοί-ρύπανση</p> <p>Άγνοια-αδιαφορία-ξενομανία</p> <p>Μειονεξία των Νεοελλήνων</p>	<p>Γ</p>

<p>Ο ρόλος της Πολιτείας Πολιτικά καθεστώτα Πολιτική ζωή πολίτες και πολιτικοί</p>	<p>Δημοκρατικά-αυταρχικά-ολοκληρωτικά</p> <p>Δημοκρατικό φρόνημα-αγωνιστικότητα, ενδιαφέρον για τα κοινά</p> <p>≠ Πολιτική αδιαφορία -παθητικότητα, ιδιώτευση</p> <p>Μαζοποίηση</p> <p>Μεσσιανισμός</p> <p>λαϊκισμός</p>	Γ
--	--	---

<p>Παγκόσμια κοινωνία Παγκοσμιοποίηση Υπερεθνικοί οργανισμοί Ο.Η.Ε. ΕΕ</p>	<ul style="list-style-type: none">• Πόλεμος-ειρήνη• Παγκοσμιοποίηση• Παγκόσμια προβλήματα <p>-Οικονομική κρίση</p> <p>-Κλιματική αλλαγή</p> <p>-Προσφυγικό πρόβλημα</p> <p>-Μετανάστευση</p> <p>-Δυσλειτουργία των υπερεθνικών οργανισμών (Ο.Η.Ε, Ε.Ε)</p> <p>-Διεθνείς ανταγωνισμοί</p> <p>-Γεωπολιτικές ανακατατάξεις</p> <p>Διεθνισμός-υγιής οικουμενισμός</p>	Γ
---	--	---

[Αφήγηση εννοιών Α, Β, Γ](#)

[Ορισμοί εννοιών κατά θεματικές ενότητες-ειδικό λεξιλόγιο](#)

Για τον προγραμματισμό της διδασκαλίας δημιουργούμε δίκτυα κειμένων και προτείνουμε στους μαθητές να διαβάσουν τα μη λογοτεχνικά κείμενα και να δημιουργήσουν

Α) γλωσσάρι με λεξιλόγιο για κάθε ενότητα (έννοιες/ονοματοποίηση και ονοματικά σύνολα, καθώς και ρηματικές φράσεις)

Β) κατάλογο με παραδείγματα που υπάρχουν στα κείμενα